Цана асобнага нумару 15 гр.

Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 66 (117). Вільня, Серада 14 Верасьня 1927 г. Год III.

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Ідэал сялянства.

„Сялянская Ніва“, як орган сялянскай партыі, праз увесь час бароніць інтэрэсы беларускага сялянства. Няма ніводнага артыкулу, няма ніводнае весткі ў нашай газэце, якія-б ня былі высьветляны з пункту гледжаньня беларускай сялянскай ідэолёгіі.

Мы, сыны вёскі, найбольш адчуваем на сабе ўсе цяжары гаротнага, амаль што нявольнічаго жыцьця малазямельнага селяніна, усе зьдзекі нам намі з боку пануючае буржуазнае клясы (пераважна абшарнікаў) і ўлады і затым найлепш разумеем, што нам патрэбна, з кім вясьці змаганьне і якою дарогаю вясьці яго, каб зьдзейсьніць Ідэалы сялянства.

Сялянства, як грамадзкая кляса, жывець у Заходняй Беларусі ў вельмі цяжкіх абставінах, здабываючы сабе сродкі на ўтрыманьне з працы рук. Але-ж каб працаваць і зарабляць сабе на кавалак хлеба, дык трэба мець варстат працы. Варстатам працы для сялянства зьяўляецца зямля. Толькі працаю на зямлі селянін можа ўтрымаць сябе і сваю сям'ю.

За часоў прыгону (паншчыны) сялянства мела на чым працаваць, але зямля, на якой яно працавала належыла не да яго, а да пана, які ня толькі распараджаўся ўсім запрацаваным прыгоннымі сялянамі дабром, але таксама распараджаўся і асобаю селяніна. Горш цяжкога палажэньня ў гэным часе для сялянства нельга і прыдумаць, бо сяляне да крыві і поту павінны былі прапаваць, а вынікі працы зьбіраў пан. Дык бачым, мала таго, каб селянін меў на чым працаваць, патрэбны яшчэ варунак, каб рэзультаты працы, у даным выпадку земляробскія прадукты, належылі да таго, хто сам працуе на зямлі. Калі зямля належыла да пана, дык ён забіраў усё, што даваў ураджай, а сяляне былі толькі нявольнікамі.

Але прыгонны лад ужо скасаваны і замест яго істнуюць іншыя спосабы гаспадараваньня гэта: спосаб вядзеньня гаспадаркі, калі зямля зьяўляецца ўласнасьцю селяніна і калі зямля зьяўляецпа агульнаю грамадзкаю ўласнасьцю, камунальнаю, ці іначай сяляне працуюць у камуне. У нас, у Заходняй Беларусі, няма зусім камунальных гаспадарак, але савецкая ўлада ў Усходняй Беларусі і ў ССРР імкнецца закладаць камунальныя гаспадаркі і ўжо шмат такіх гаспадарак залажыла. Хоць мы ня бачыліся з тымі сялянамі, якія працуюць у гэтых камунальных гаспадарках, і затым ад іх самых ня чулі ані слова аб іхным палажэньні, аднак на аснове лёгічнага разважаньня можна зрабіць пэўныя вывады. Як у прыгоннай гаспадарцы, так і ў камунальнай сяляне маюць варстат працы, працуюць, у меру сіл, у „Савхозе“. Мы ўжо ведаем, што з прыгоннай гаспадаркі сяляне за сваю працу вельмі мала атрымлівалі, бо ўсё ішло на пана, як на ўласьніка зямлі, на якой сяляне працавалі. Узьнікае пытаньне, ці з камунальнай гаспадаркі ўсе сяляне, што ў ёй працуюць, атрымліваюць увесь прадукт сваёй працы? Ясна, што не. Калі зямля не зьяўляецца ўласнасьцю тых, якія на ёй працуюць, а зьяўляецца ўласнасьцю ўсяго грамадзянства, дык кожны грамадзянін імкнецца да таго, каб мець пэўную карысьць з гэтае зямлі. Калі-б усё грамадзянства складалася выключна толькі з адных земляробаў (сялян), і зямля была грамадзкаю ўласнасьцю, дык у гэтым выпадку і прадукты працы сялянства таксама маглі-б належыць толькі да тых, якія на зямлі працуюць, г. зн., сялянства атрымала-б увесь прадукт свае працы на ральлі ў „савхозе“. Але-ж гэтага няма, кожны народ, апрача сялянства, як клясы якая працуе на зямлі, мае іншыя клясы, што працуюць на іншых варстатах працы. Ёсьць яшчэ рожныя катэгорыі работнікаў фабрычных, канцэлярскіх працаўнікоў у дзяржаўных установах, прыватных і інш. Вось усе гэтыя катэгорыі працоўных гушчаў (мінаючы дробна-буржуазныя іншыя катэгорыі жыхарства) маюць такое самае права да зямлі, як і сяляне, якія працуюць на зямлі. Пры грамадзкай і камунальнай уласнасьці на зямлю, і фабрычныя работнікі, і канторскія працаўнікі, і інтэлігэнтныя працаўнікі вольных прафэсіяў зьяўляюцца грамадакімі ўласьнікамі зямлі, хоць на ёй самі не працуюць. Вось, калі жыхары места маюць тыя самыя правы на зямлю, што і жыхары вёскі, дык ясная рэч, што жыхары места захочуць мець даход з зямлі, хоць на ёй і не працуюць. Дзеля гэтага самага пры камуне сяляне не атрымліваюць усю вартасьць свае працы, бо частка яе ідзе на карысьць працаўнікоў іншых катэгорыяў.

Зусім інакш стаіць справа, калі на зямлі селянін зьяўляецца поўным гаспадаром, калі зямля, на якой ён працуе зьяўляецца яго ўласнасьцю. У гэтым выпадку ўсё, што запрацоўвае селянін—ідзе на яго карысьць. Сяляне самі забіраюць усе прадукты, як рэзультаты працы на сваёй зямлі. Праўда, справа цэнаў на вольным рынку можа пераносіць часьць вартасьці прадуктаў земляробскай гаспадаркі на карысьць іншых клясаў і жыхараў места, але гэтая рэч, да пэўнай ступені, залежыць ад сялянства, як прадуцэнта (вытварыцеля) земляробскіх прадуктаў. Сялянства пры помачы арганізацыі можа процістаўіцца рожным непажаданым коньюктурам і ўтрымаць раўнавагу цэнаў на пэўнай ступені, пры якой ані жыхарства места, ані жыхарства вёскі не выкарыстоўвае працы іншае клясы.

Ідэалам сялянства ёсьць зямля для сялянства на ўласнасьць без права спэкуляцыі ёю. Гэты ідэал сялянства павінна здабыць бяз ніякага выкупу, пры помачы свае арганізацыі.

А. Саюзьнік.

Аружнае паустаньне у Літве.

У мястэчку Таўроген блізка нямецкае граніцы 9 г. верасьня, аружная група людзей чалавек 60, пад камандаю капітана Майюса ахапіла Таўроген і пачала там ужо парадкавацца. Да паўстанцаў далучыліся некаторыя жыхары места, а разам, стварылі новую ўладу. Хутка ахапілі ўсе дзяржаўныя ўстановы, казначэйства з грашыма, склад з аружжам і звольнілі арыштаваных з вастрогу.

Як толькі весткі аб гэтым дайшлі да Клайпэды, дык зараз адтуль вырушыла войска, якое акружыла Таўроген. У рэзультаце стрэляніны паўстанцы пакінулі места і ўцяклі ў лес. Лес атакавала войска, якое ловіць паўстанцаў.

Літоўскія газэты пішуць, што паўстаньне зьяўлялася агульным фронтам радыкальных, апазыцыйных да ўраду, літоўскіх партыяў.

Паўстаньне з Таўрогена не пашырылася, а ў самым Таўрогене было здушана. Галоўны аматар і кіраўнік паўстаньня сацыял-дэмакрат Мікульскі забіты. Пры ім знайшліся грошы ўзятыя з таўрогенскага казначэйства.

Два паслы Паплаўскас і Кедыс уцяклі да Вільні.

На заканчэньне паўстаньня адбываюцца шмат-лічбовыя арышты. Па весткам газэт арыштавана ўсяго да 1000 чалавек у тэй лічбе 100 чал. у самым Таўрогене.

Як высьняецца, дык паўставалі тыя элементы, якія ў леташнім годзе, сучасным літоўскім урадам, у парадку перавароту, былі адхіляны ад улады.

Вестні аб Жэневе.

Віленскі Цат, відаць сам паехаў у Жэневу, бо прыслаў карэсп. ў „Słowo“, з Жэневы.

У гэтай карэспандэнцыі пан Цат красамоўна апісвае, што, польскі „спакой“, на Сэсіі Лігі Нацыяў, Англія адразу забракавала. Францыя перш села на дзьвох крэслах, але пасьля хіцнулася ў бок Англіі ды бліжэй падсунулася да яе. Тагды Польшча ўдалася да некатарых маленькіх дзяржаваў, каб ратаваць супольна сусьветны „спакой“. Як і што здарыцца пры гэтым яшчэ і Цат ня ведаў, як пісаў карэспандэнцыю... Зоркі ў імгле, а вецярок заціх!...

Польскі „спакой“, піша пан Цат прагарэў ад таго, што Польшча затрымала дома сваіх першарадных запраўды геніяльных прамоўцаў.

І пры гэтым малюе карціну, як прыгожа і чароўна гаварылі: Вэнгерац ды Грэк. Асабліва апошні, дык гэтак захапіў прысутных, што ціха было ў салі, быццам анёлак пралецеў... Звычайна ў салі паседжань гэтак бывае крыклівa, што нельга нічога пачуці, і вось... Грэк пабіў крык і на час свае прамовы даў запраўдны спакой.

Пасьля яго прамовы ізноў пачалася „старая песьня“, так што, у часе прамовы літоўскага міністра Вальдэмараса, дык ужо нічога нельга было разабраць. Але-ж якое дзіва!... На заканчэньне Вальдэмарас атрымаў авацыйных воплескаў болей за ўсіх! І ніяк ня можа зразумець пан Цат, з якое рацыі апладзіравалі Вальдэмарасу тыя, якія зусім не маглі чуць словаў яго прамовы.

З жыцьця Польшчы.

Склікаьне Сэнату.

Згодна з 37 артыкулам канстытуцыі п. Прэзыдэнт дэкрэтам ад 9 г. верасьня склікае надзвычайную сэсію Сэнату, якая мае распачацца 22 г. верасьня.

У справе сэсіі Сойму.

Адбылося паседжаньне соймавых старшынь, дзе абгаварвалася справа працы Сойму. Выказана пажаданьне, каб соймавае паседжаньне не адбылося да таго часу, пакуль Сэнат не зацьвердзіць уставу аб самараспушчэннасьці Сойму.

Намечаны плян працы Сойму гэтакі: зьмена выбарнага закону да Сойму і Сэнату, далейшы разгляд самаўрадавых уставаў і скасаваньне дэкрэту аб прэсе з заменаю адпаведнай уставаю.

Скарбовыя даходы.

Газэты пішуць, што Польшча ў гэтым годзе за жнівень месяц выкачала падаткаў ад сваіх грамадзян на 22 мільёны болей, як за жнівень леташняга году. Асабліва „Глос Праўды“ дык зьмяшчае гэтую вестку неяк трыумфальна з вялікім вахопленьнем, стараючыся стварыць з гэтага ўражаньне, быццам гэта сьведчыць аб направе гаспадарчага палажэньня. Аднак-жа мы гэтага ня відзім. Тут прасты рахунак і вывады: падаткі павышаны, кнопка націснута мацней, ну знача і пацякло троха болей, як летась... Але ці гэта не адбілася на „здароўі“ грамадзкай гаспадаркі, дык пабачым!...

Працэс Украінцаў у Кракаве.

15 г. верасьня мае распачацца судовая справа проці 36 Украінцаў, якія, як вынікае з акту, вінавацяцца ў здрадзе польскай дзяржаве на карысьць іншых дзяржаваў выдачай вайсковых сэкрэтаў.

Судовы разгляд мае адбыцца пры зачыненых дзьвярох і, як думаецца, працягнецца 2 месяцы.

Аб кім „Работнік“ турбуецца.

Польская газэта „Robotnik“ яшчэ ўсё ніяк ня можа заспакоіцца. „Галодная“ пэнсія польскіх урадоўцаў увесь час турбуе паноў сацыялістаў. Думаюць яны, што сваею турботаю робяць некаму пэўную карысьць. Аднак-жа выходзіць зусім іначай.

Мы ўжо не адзін раз пісалі, што ўся справа зьяўляецца недарэчнасьцю... І праўда!...

Гумарыстычная часопісь „Муха“ зьмясьціла жарт, у якім высьмейвае ўсю гэтую справу, жартабліва пішучы, што гандляры пачуўшы аб павышэньні пэнсіі ўрадоўцам, сабраліся на сход, каб павысіць цэны на тавары ды прадукты. Пад гэтакім жартам крыецца запраўднасьць.

Але-ж што паном сацыялістам да гэтага! Ім патрэбна дэмагогія!...

Леванполь звольнілі ад кс. Бародзіча.

„Kurjer Wileński“ даведаўся, што кс. Бародзіча адклікаюць з Леванполя, які быў місыянэрам ў справах пашырэньня і ўмацаваньня польскае веры.

Некалькі дзён таму назад быў у Леванполі Я. Э. кс. Арцыбіскуп, які на месцы разглядзеў запраўднае палажэньне рэчаў, цікавячыся да тагочаснаго працаю місіянэра з Сан-Рэма, а апошнімі часамі стаўшага вялікім пагромшчыкам праваслаўя, які задаў столькі працы браслаўскай паліцыі і адміністрацыйным уладам.

Кс. Бародзіч, не ўпусьціў апошняе магчымасьці каб пераканаць арцыбіскупа, што авантурная дзейнасьць яго, паміма таго, што выклікала столькі скандалаў, не разьмінаецца з прынцыпамі каталіцкага касьцёла і карнага кадэксу. Кс. Бародзіч для сваей абароны выкарысгаў нават і амбону.

Гаворачы да вялікае грамады прысутных у касьцеле, кс. Бародзіч зрабіўся зусім нявінным „баранкам“, як піша „Кур'ер“, ды зьвярнуўся з гэтакімі словамі:

„Над польскаю зямлёю ў Леванполі ізноў запанаваў дух Мураўёва, паліцыя перасьледуе касьцёл і яго верных капланаў“.

Бачачы, што кс. Бародзіч у сваёй прамове ўжо аж надта далёка заехаў, прысутны тут арцыбіскуп, перарваў яго і сам зьвярнуўшыся да прысутных адзначыў: што „Польшча не дзеля таго паўстала, а каталіцкі касьцёл дайшоў да права, каб сеяць нязгоду і забіваць іншыя рэлігіі. Польшча мусіць быць талеранцыйнаю. Паміж рэлігіямі павінна быць згода“.

Дык знача кс. Бародзіча няма ўжо ў Леванполі, але-ж гэтага мала. Цяпер, ня толькі па нашай думцы, але-ж і некатарых Палякаў, месца кс. Бародзічу павінна быць на Лукішках за кратамі. Ці дойдзе да гэтага? ня ведама!

Калі кс. Бародзічу ўся яго авантурная праца даруецца, дык гэта выкліча нездаваленьне сярод пераважнае большасьці, як беларускага так і польскага грамадзянства. І вось чаму!

У чацьверг 8 г. верасьня кс. Бародзіч разаслаў весткі сярод сфанатызаваных мёрскіх і леванпольскіх парахвіян аб неабходнасьці паставіць капліцу ў Чэрэсе, дзе каталікоў можна ледзьве налічыць сто асобаў. Паставіць тую капліцу кс. Бародзіч рыхтаваўся на царкоўнай зямлі тут-жа пры самай царкоўнай агарожы. Але-ж яму гэта неўдалося: не дапусьціла паліцыя, якая сабралася з некалькіх суседніх пастарункаў.

Пасьля гэтае няўдачы кс. Бародзіч стварыў скандал аб якім мы ўжо пісалі. Да таго падаем некалькі падрабязнасьцяў.

Кс. Бародзіч гвалтам, паміма недапушчэньня паліцыяй, уламаўся на праваслаўны магільнік каб там паставіць капліцу. Магільнік быў агароджаны калючым дротам, дык адна жанчына нат пакалечыла нагу. Пасьля гэтага здарэньня, пасадзіўшы гэтую жанчыну на воз, кс. Бародзіч узяўся спавядаць яе і масьціў сьв. алеям, пры гэтым распусьціў плёткі, што жанчыну параніў паліцыянт штыком. Усё гэта тварыў кс. Бародзіч дзеля таго, каб паганьбіць уладу, якая, на гэты раз, (адзіны гэта выпадак) не дазволіла польскім авантурнікам захапіць гвалтам праваслаўную царкву.

У часе гэтае авантуры арыштавана двох авантурнікаў якім пагражае 112 арт. карнага кадэксу, а гэта пахне 4 — 6 гадамі вастрогу. Яны ў часе скандалу хацелі адабраць у паліцыянта карабін.

Абодва арыштаваныя сказалі, што яны ўсё тое што рабілася, дык тварылі па нагавору кс. Бародзіча.

Знача, ўва ўсіх леванпольскіх скандалах вінават кс. Бародзіч, дык і трэба, каб яму гэта добрым не сталася.

НАВІНЫ.

— Літвіны ў нашай „няволі“. Літоўская газэта ў польскай мове „Жыце Люду“ „абураецца“ на нас за тое, што мы захапілі ў „няволю“ нешта 70 Літвіноў з лічбы самаўрадаўцаў. Пры гэтым „Жыце Люду“ нас на'т быццам вінаваціць у некарэктнасьці. Дык вось, дзеля „карэктнасьці“, калі „Жыце Люду“ мае дадзеныя аб сваіх самаўрадах, дык няхай возьме тыя 70 Літвіноў сабе. Мы іх „звальняем з няволі“. Няхай „Жыце Люду“ будзе спакойна, што за гэтыя некалькі дзён „няволі“, ім нічога не сталася, яны астаюцца тымі самымі.

— Дзіўныя „Курвіленцы“. Ёсьць жыцьцёвыя праўды, якіх ніколі не павінны забываць. Да лічбы гэтакіх праўдаў можна залічыць правіла: „ня трэба тварыць мучанікаў!“ „Не ўясьняла, відаць, справы амэрыканская ўлада, якую паслугу аказала яна ваяўнічаму міжнароднаму камунізму казьнячы Сакко і Ванцэцьці“. Гэтакія словы спатыкаем на старонках „Кур'ера Віленскага“. Але-ж відаць, тое, што зразумела „Кур,еру“ ў адносінах да Амэрыканцаў, дык незразумела ў аднасінах да сябе.

Запраўды, дзіўны гэты сьвет! Тыя людзі, якія гэтак добра разумеюць памылкі Амэрыканцаў, ніяк ня могуць зразумець сваіх уласных памылкаў. Гаворачь Амэрыканцам, не тварыць мучанікаў, а самыя твораць іх, ды не адзінкамі, а проста „пачкамі“. Узяць, хоць-бы беларускіх паслоў ці іншых выдатных вязьняў, з пасярод Беларусаў, дык чым, як не „мучанікамі“ зьяўляюцца яны для Беларусаў, дык чаму-ж за іх не заступіцца „Кур'ер?“ Запраўды, дзіўныя і наіўныя гэтыя „Курвіленцы“!

— „Ківамігі“. Умястоўскі „Дзень“ гэтак раз'ехаўся, што прызнаў спадара Янку Станкевіча запраўдным Беларусам, робячы пры гэтым „ківамігі“, што быццам „Сял. Ніва“ гэтакую годнасьць ад спадара адхіліла. Што можа быць дурней ад гэтае заявы Умястоўскага?! Хіба-ж усім добра ведама, што Станкевіч Беларус, дык якая-ж можа быць яшчэ аб гэтым гутарка! Але-ж будучы Беларусам, ён зьяўляецца і спадаром місюгіным, дык чаму-ж гэтую годнасьць „Дзень“ не абгаварыў?

Калі ў „навучоным спадары“ мы прызнаём Беларуса-місюгіну, дык наадварот, у самым Умястоўскім мы ня відзім Беларуса, бо каб ён быў Беларус, дык ня браў-бы ад казны грошы на тамаваньне і зьністажэньне Беларускага Нацыянальнага Адраджэньня.

Ніколі не зьністажай газэты, прачытаўшы дай яе суседу!

„Kurjer Wileński“ і Літва.

„Kurjer Wileński“, як і іншыя віленскія польскія газэты вельмі цікавіцца Літвою. Апошнімі тыднямі, ён на'т далучае дадаткі. „Przegląd Litewski“, дзе падрабязна і старанна піша і тлумачыць розныя праявы літоўскага жыцьця ў іх уласнай незалежнай дзяржаве. Ён часта находзіць там многа нястачаў, крызысаў і г. д. і ўсё гэта, па яго словах, здараецца з Літвою ад таго, што Літва ня хоча падпарадкавацца Польшчы, толькі Польшча быццам можа направіць Літву.

На апошні кангрэс нацыянальных меншасьцяў у Жэнэве — прускія Літвіны падалі мэморыял, у якім жаляцца на ўціск і зьдзекі з боку Немцаў. Гэта таксама „балюча“ адчуў і „Kurjer Wileński“, бо пасьвяціў гэтай справе вялікі перадавы артыкул.

Бяручы за падставу сваіх вывадаў заявы літоўскіх газэтаў „Кур'эр“ піша, што гэтакі благі лёс спадкаў Літвіноў у Прусіі, дзеля таго, што Літвіны не працівяцца Немцам, што вядуць угадовую палітыку, замест таго, кабісьці аглядаючыся на гістарычную сьцежку. А гэта сьцежка, як ведама вядзе Літву падпарадкаваньня Польшчы.

Гаворачы аб зьдзеках Немцаў над Літвінамі „Кур'ер“ піша, што літоўская мова нідзе не дапускаецца, толькі ў касьцёлы, г. зн. што нідзе Літвіны ня могуць карыстацца сваею моваю апрача ў касьцёле (разумеецца ў сямейным ды дамашнім абыходзе таксама).

Мы не бярэмся судзіць справу нямецка-літоўскіх адносінаў, але-ж нам дзіўна, што „Кур'ер“ пралівае сьлёзы па Літвінах у Прусіі, а робіць у сябе яшчэ горш, як робіцца там. Зараз прывядзем прыклад. Літвіны ў Прусіі ня могуць нідзе карыстацца роднаю моваю акрамя ў касьцеле, ну, а Беларусы? А Беларусам дык і ў касьцеле забаронена!... За родную мову беларускія ксяндзы ў Польшчы пазбаўляюцца парахвіяў і высылаюцца за межы Беларусі!

За што сядзіць у катаржным макутоўскім вастрозе ксёндз В. Гадлеўскі? — Ці-ж не за тое, што карыстаўся беларускаю моваю ў касьцеле і вучыў парахвіян любіць і шанаваць найвялікшы боскі дар чалавеку — родную мову?!

Наперад можна ведаць, што „Кур'ер“ мае на гэта апраўданьне. Ён можа сказаць: то-ж карыстаецеся моваю ў Віленскай меставай Радзе! Але, праўда, карыстаемся... Але хто там слухае беларускую мову? — Як-хто! Як гаворыць сэнатар Багдановіч, дык слухае радны Крук, а як гаворыць гр. Крук, дык слухае — сэн. Багдановіч! Ну і толькі...

Але, калі-б гаварыў ксёнд у касьцеле, дык слухаў-бы вялікі натоўп! О, дык не, туды барані Бог дапусьціць беларускую мову. Дык і выходзіць, што Немцы забараняюць Літвінам гаварыць палітоўску там, дзе няма каму слухаць гэтай мовы, а там пазваляюць дзе слухае грамада (ў касьцеле). У нас-жа робіцца наадварот: Багдановіч і Крук у сьценах меставай Рады гаварэце, а ксёндз з парахвіянамі — ані руш!...

„Тут, дык і сабака зарыта“! Калі „Кур'ер“ ганьбіць тое, што далёка ад яго, што не датыкае яго, чаго ён ня бача і прапускае міма „вуха“ тое, што робіцца ў яго перад вачыма, дык якая-ж цана яго славам? Каму і навошта яны патрэбныя?

У сваім літоўскім аглядзе „Кур'ер“ зьмяшчае даныя, што за адзін год на Літве павялічылася прыгоднай да земляробства зямлі на 85 гэктараў. Скуль-жа яна ўзялася? Пэўна, што ад мэліёрацыі (направы няўдобнай зямлі).

Рахуючы ды камбінуючы цыфры сёлетняга ўраджаю „Кур'ер“ прыходзіць да вынікаў, што Літва можа прадаць збожа на 250 мільёнаў літаў. У гэтакім выпадку Польшча павінна-б прадаць заграніцу на тры мільярды літаў!... Але здаецца, Польшча зрабіць гэта не гатовіцца.

Ад „Кур'ера“ дазналіся мы, што Літва не знае ў замежным гандлі дэфіцыту, а ў грамадзкім жыцьці—безрабоцьця.

Пішам мы гэта дзеля таго, што „Кур'ер“, творачы ў літоўскай дзяржаве бяду, не аглядаецца на тое, што бяда, і то ў многа разоў большая, пануе там, дзе сам „Кур'ер“ гаспадаруе. Творыць на Літве бяду,—як быццам у Польшчы —рай і толькі.

Пішам дзеля таго, што літоўскаму пытаньню прысьвечана аж $3^1/_2$ старонкі (з шасьці) друку і ўсе ў адным кірунку: цьвердзячы, што—прападзе Літва, калі ня будзе аглядацца на гістарычную сьцежку... Але, ці направіцца Польшча, аглядаючыся на сваю гісторыю? Вось пытаньне!... Можна падумаць, што гэтыя апошнія словы мы зьмяшчаем дзеля таго, каб „ратаваць“ Польшчу!... Ня ведаю!... Але-ж калі-б Польшча, замест таго, каб пільнавацца гістарычнае сьцежкі, стала на сучасную, дык пэўна-б... замест палянізацыі і калёнізацыі Беларусі, дала-б ёй волю—вольнасьць, а гэта было-б карысна і Польшчы і Беларусі. Беларусь не траціла-б сіл на змаганьне, а Польшча на стрыманьне яго.

Што дзеецца ў сьвеце?

Выбары ў Югаславіі.

У выніку толькі што адбыўшыхся выбараў да югаславянскага парляманту, коаліцыйны ўрад здабыў вялікую перамогу. Згодна вестак, вынікі аказаліся гэтакімі: партыі урадавыя атрымалі: радыкалы—112 манд., дэмакраты—67, мусульманы ў Босьніі—22; з апазыцыйных партыяў: група Радзіча—53, незалежныя дэмакраты—30, словенскія народнікі—19, абшарнікі—6 і немцы—4 мандаты.

На хаўтурох Санко і Ванцэцьці.

У Парыжы ў часе хаўтурнае дэманстрацыі, якую паліцыя хацела разагнаць, а цераз гэта паўстала бойка паміж натоўпам і паліцыяй, было ранена 121 паліцэйскі.

Францускія газэты пішуць, што ў гэтай барацьбе бралі ўдзел ня толькі работнікі, а нават і салдаты.

Калі так, дык благія жарты, паны буржуі!

З жыцьця Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Нядзелю 4-га г. верасьня было можна лічыць ня толькі нядзеляй, але двайным сьвятам для гуртка Б. І. Г. і К. ў Нарэўцы; ах, каб гэткіх днёў было больш, лягчэй і сьвятлей жылося-б гаротнаму сялянству.

Перш-на-перш, а гадзіне 2-ой па палудні ў пажарніцкай салі адбылася лекцыя на тэму: Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры якую прачытаў гр. Я. Васілеўскі. У сваей блізка 2-х гадзіннай прамове гр. Васілеўскі жыва і захопліваюча абрысаваў як мэты Б. І. Г. і К. так значэньня яго ў жыцьці культурна-духоўным і матэр'яльна-гаспадарчым.

Лекцыя гэта выклікала на слухачоў (якіх было вельмі многа) вялікае і прыемнае ўражаньне.

Пасьля, а гадзіне 7 увечары адбыўся беларускі спэктакль-вечарына зладжаны гуртком Інстытуту ў Нарэўцы. Пастаўлены былі: „Янка Канцавы" п'еса ў 5 дзеях і „Зьбянтэжаны Саўка" кам. ў 1 дзеі. У часе пастаноўкі ўвайшлі некалькі няведамых пьяных асобаў, якія ў часе, калі адбывалася ігра п'есаў моцна гаварылі і крычалі, стараючыся сарваць і перашкодзіць пастаноўцы; — няведама ці гэта былі людзі папрошаныя ці не, але паліцыя адносілася да іх лагодна. Перашкодзіць аднак ім ня ўдалося. Вечарына была дапоўнена скокамі. Народу было поўная саля. Ня гледзячы на тое, што спэктакль ставіўся аматарамі гуртка першы раз, прайшоў вельмі ўдачна.

Складаем шчырую падзяку гр. Васілеўскаму за завітаньне ў наш Гурток і за дапамогу ў часе пастаноўкі спэктакля, а так-жа падзяку аматарам і сябром Гуртка за іх шчырую працу. Ганьба тым, хто стараўся перашкодзіць вечарыне.

Урад Гуртка.

ПАДЗЯКА.

Аб'яднаньне Беларускіх Студэнцкіх Арганізацыяў у Празе—дзякуе Беларускаму Пасольскаму Клюбу, Беларускай Хрысьціянскай Дэмакратыі, Беларускаму Сялянскаму Саюзу, Беларускаму Інстытуту Гаспадаркі і Культуры, Беларускай Друкарні ім. Фр. Скарыны і Т-ву „Пагоня" за прысланую аднаразовую дапамогу. Беларускае студэнтства чуе, што за плячамі яго стаіць беларускае грамадзянства, а затым і працу сваю будзе вясьці дружна і адважна. Студэнства верыць, што ў крытычны момант наша грамадзянства яго падтрымае як маральна, так і матэрыяльна; з гэтае прычыны і сілы студэнтства будуць у некалькі раз большыя. На нашу долю выпала ня толькі здабываць навуку ў цяжкіх варунках сярод чужых людзей, а таксама прабіваць дарогу для Беларусаў у сьвеце і бараніць добрае імя сваё Бацькаўшчыны. Гэтай мэты мы дасягнемо, бо мы ні адны.

За Прэзыдыум А. Б. С. А.
М. Гузоўскі, старшыня.

Выбары ў самаўрады.

Выбары ў Ізабэлінскую валасную Раду (Ваўкавыскага пав.).

У нядзелю 24 ліпеня с. г. па ўсей Ізабэлінскай валасьці, а ў тым і ў Паўлаўшчызне, адбыліся абвадовыя выбары дэлегатаў на выбары валаснае Рады. Заінтэрасаванасьць была надта вялікая. Ужо з самае раніцы сяляне гэтага абводу пачалі сходзіцца ў в. Паўлаўшчыну, дзе меліся адбыцца выбары. Характэрным было тое, што апрача мужыкоў і дзяцюкоў, чыннае і лічнае ўчасьце ў выбарах прынялі таксама жанчыны. Асабліва жанчыны з в. Нізяны на чале з грамадзянкаю С. Бакачоваю,—усе да аднэй прышлі. Найболей цікавым і радуючым душу зьявішчам было тое, што паміж прыгожых маладзіц, сьвяцілі сваей павагай 86 гадовая Настуля Гамшэйча і 75 гадовая Югаля Бакачыха. Радавалася сэрца і веяла пэўнасьцю ў хуткую сьветлую будучыню нашага гаротнага народу. Гледзячы на гэтых бабулькаў-беларускаў, якія памятаючы яшчэ дагэтуль прыгон-паншчыну, сёньня збудзіўшыся ад так доўгага сну, скінулі з сябе рабскую паваloку, глянулі вольнымі вачыма на сьвет і прышлі споўніць свой грамадзкі абавязак.

Выбары прашлі вельмі ўдачна, выбраны найлепшыя сыны нашых вёсак. Дык чэсьць Вам, Нізянскія Беларускі, будзьця прыкладам усім тым, якія яшчэ сьпяць з пасярод беларускіх жанчынаў. Бо хіба-ж усім ведама, што з удзелам жанчын, вызваленча-адраджэнская праца Беларускага Народу пойдзе шпарчэйшым крокам!

5 жніўня адбыліся выбары ў Ізабэлінскую валасную Раду. Сяляне даволі зарганізаваўшыся пашлі адным агульным сьпіскам. Перамога была-б пэўная, атрымалі-б 9 з агульных 10 мандатаў. Але, на жаль, амбіцыя аднаго з несьведамых Беларусаў С. П. (горкая праўда), разьбіла агульны фронт і амаль-што кожны абвод пайшоў па сабе. Але і гэткім парадкам усё-ж такі сьведамыя Беларусы атрымалі абсалютную большасьць, разам 8 мандатаў, дзявятым прайшоў нясьведамы Беларус, а дзясяты падлізьнік, які прайшоў ад мястэчкавых каталікоў, жыдоў і... паноў.

20 жніўня ў Ізабэлін сабраліся аж дзьве валасныя Рады. Хіба-ж дзеля таго толькі зьявілася старая—каб на вачох малодшай сканаць сьмерцю нявольніка. Бо і сапраўды, старая, ліхой памяці, валасная Рада была пакорнай служанкай старасты ды войта-асадніка. Гатова была чысьціць ім боты выконваючы ўсе іншыя загады. На'т па скончаным тэрміне за „барыш" прыцьвердзіла яго сваімі галасамі далей за войта.

Ганьба і пракляцьце старой валаснай Радзе, якая беларускай большасьцю за чарку гарэ, ды юдавы срыбнікі, прадавала агульна-беларускую справу, як школьніцтва і г. д.

Новая валасная Рада пачала сваю дзейнасьць ад выбараў войта. Выбраным на войта застаўся А. Ляхмант,—Беларус, жыхар м-ка Ізабэліна, заступнікам яго П. Рында, які, па нясьведамасьці, лічыць сябе Паляком.

Спадзяёмся, што цяперашняя валасная Рада, як усё маладое, маючы болей энэргіі, маральнай сілы, маючы болей нацыянальна-грамадзкай сьведамасьці, паставіць сабе ідэалам дабрабыт свайго беларускага народу, не зважаючы на перашкоды і няпрыемнасьці, якія могуць спатыкацца з боку варожай, усяму што ёсьць беларускае, польскай адміністрацыі, пойдзе простай, без ніякіх выкрунтасаў хоць і цярністай дарогай, каб гэтым споўніць свой сьвяты абавязак, які ўзяла на сябе на выбарах, ды апраўдаць давер выбаршчыкаў. Гэтага дамагаюцца выбаршчыкі.

Дык шчасьлівага часу да працы!

Адзін з выбаршчыкаў.

Рэзультаты выбараў у Радашкавічах.

У нядзелю 4-га верасьня адбыліся выбары ў меставую раду ў Радашкавічах. У радныя прайшло 5 Беларусаў-мяшчан, 6 Жыдоў і 1 Паляк. Па польскаму сьпіску прайшоў кс. Гудэйка, які зракаецца, а на яго месца ўваходзе п. Зусь—кіраўнік польскае школы, заядлы эндэк і польскі шавіністы. Адно добра, што Паляк будзе толькі адзін у радзе і затым можна спадзявацца, што выбраная рада завядзе парадак у магістраце.

Ад Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Грамадзяне Беларусы!

Падавайце дэкляфацыі на беларускія школы, згодна інструкцыяў Інстытуту, зьмешчаных у № 61 „Сял. Нівы".

Выясьнеце рэзультаты ўжо зложаных дэкляфацыяў.

У ўва ўсіх справах зьвяртайцеся да Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры (Вільня, Завальная 6—5).

Інстытут высылае друкаваныя бляндкеты на дэкляфацыі.

Сон Данілкі.

(Апавяданьне).

...Быццам нейкі чорны, страшны лес, і ён ідзець скраем гэтага лесу па вузенькай сьцежачцы. Лес глуха шуміць, нібы перасьцярагаючы ад нечага Данілку... і нейкі жах ахапіў яго. Яму здавалася, што тысячы патаёмных духаў глядзелі на яго з глыбіні гэтай пушчы і гатовыя былі схапіць яго ў свае лапы. Данілка йшоў ня аглядаючыся на гэты страшны лес і... раптам нешта даўна мінулае, знаёмая як сон... далёкае, ўзварушылася ў глыбіні душы Данілкі. Ён астанавіўся. Так... ён ня мыляецца. Гэта сьцежка... а там дарожка... — сэрца забілася ў яго. Ён успомніў ўсё...

— Па гэтай дарожцы ён ня раз некалі з... бацькам, ездзіў па дрэва.

І ён перастаў ўжо баяцца гэтага цёмнага лесу, наадварот, яму хацелася ўспомніць усё адносна гэтага лесу, сьцежачкі і дарожкі, гэтак блізкія яму цяпер, і падзяліцца з імі думкамі, расказаць ім сваё гора...

Данілка ўздрыгнуў, як-бы спомніўшы што...

— Потым хуткім крокам пайшоў па дарожцы, — гэць за горкаю відаць родная вёска, сьлёзы замглілі вочы Данілцы, іншыя ўспаміны роям ўставалі перад ім... ён прысьпяшыў кроку.

Вось і канал... вось і магілкі, усё блізкае, знаёмае.

Вось крыж вясковы... „Зайцава хата" а вось...

— Бацька! ня пазнаў мяне?! і Данілка кінуўся да выйшаўшага з свае хаты бацькі і плача і сьмяецца разам.

— Бацька, гэта ня праўда... што... ты памёр?... Гэта сон быў мусіць?...

— Так, мой Данілка, гэта сон быў... і бацька гладзіць мазольнымі рукамі па яго чупрыні, а ў самога твар нейкі белы... і вочы тускла нейдзе глядзяць.

— Ідзем у хату... там матка чакаець цябе... неяк лёзна прагаварыў аж за сэрца Данілкі ўшчаміла нешта...

Нейкая імгла пакрываець усё, нейкія кругі... віхры закружыліся і — Данілцы здаецца, быццам ён ужо сядзіць на лавачцы пад шырокім гальлястым клёнам і з чуласьцю прыціскаець да сэрца сваю каханую Гэлячку...

Месяц плывець па сінім небе і—здавалася ласкава смутна ўсьмехаючыся да іх, — шлець ім свой халодны сьвет.

О, мая Гэлячка — шэпча ціха Данілка — які я жудасны сон бачыў сёньня...

Мне сьнілася, быццам да нашае хаты прыйшлі ноччу ўзброеныя паліцыянты. Быццам білі мяне... каталі да бяспрытомнасьці і... адвязлі ў вастрог.

Данілка ўздрыгнуў нібы быццам нешта прыпамінаючы... правёў рукою па чупрыне.

— Гэта ўсё сон быў... мая Гэлячка — быццам ня давяраючы сабе прашаптаў — але... але цяжкі жудасны сон...

— Мне сьнілася, што паўтара года сяджу ўжо я ў вастрозе... што... бацька мой памёр... Ён-жа жыў?... праўда?... я бачыў яго...

— Так... жыў, мой Данілка — шапнула дзяўчына — а гэта ўсё... сон быў.

І яшчэ сьнілася мне, быццам я атрымаў у вастрозе вестку, што... ты пайшла замуж за Янку. О... які-ж цяжкі сон... ты-ж памятаеш сваё слова?... памятаеш... тыя вечары, пад гэтым-жа клёнам?... Ты не пакінеш мяне... праўда?

— Не... не пакіну — нібы рэха яго ўласных слоў адбіліся блізка яго.

Вочы Гэлячкі заімгліліся, і... сьлязінкі чыстые, як дыямэнцікі, пабеглі па яе шчочках. Яна ціха схілілася на грудзі Данілцы і шапнула:

— Гэта сон быў... мой Данілка... сон...

Рэзкі сьвіст збудзіў яго.

— Эй! Уставай браце! — пачуўся добра знаёмы голас.

Данілка адкрыў вочы. Праз тоўстыя зялезныя краты адчыненага вакна ўрывалася сьвежае паветра да цеснае каморкі ў якой седзячы на сяньніках, на падлозе абувалася сем арыштантаў — яго калег.

Сэрца Данілкі сціснулася ад болю і ён, закрыўшы твар рукамі, ня могучы вытрываць гэтага надмернага болю — прастагнаў толькі:

— За што?... за што ўсё гэта?

Osa.

Гаспадарскі аддзел.

Многазьменная сыстэма гаспадаркі.

З пераходам нашых сялян на асабнякі з'яўляецца актуальным пытаньнем аб зьмене сыстэмы гаспадаркі. Дагэтага часу ў вас вялася ў большасьці сыстэма трохзьменная ці г. зв. трохгонная, пры якой кожны год трацiна поля пуставала (папар). Недахватам гэтае сыстэмы з'яўляецца тое, што цэлая трацiна поля незагаспадаравана і, самособою разумеяцца, не дае ніякае карысьці. Галоўнаю прычынаю існаваньня да гэтага часу у нас гэтае застарэлае сыстэмы ёсьць церазпалосіца. Кожны гаспадар мусіць тое сеяць, што яго сусед, з тае прычыны, што па зборцы на поле пускаецца скаціна, якая значна пашкодзіць астаўшуюся палоску. Вельмі часта папар з'яўляецца ў той самы час і пасьвішчам, а таму, воляю-няволяю, ўся вёска мусіць пакідаць трацiну поля не засеянаю.

Па пераходае на асабнякі сяляне мяняюць сыстэму гаспадаркі на многагонную, ў аснову якое лягла трохгонная сыстэма пры гэтым папар засяваецца якою небудзь збажынаю.

Дрэнным бокам такое гаспадаркі ёсьць тое, што збажыны прыходзяць найменш два разы па сабе. Як бы мы ні камбінавалі севазьмен, усёжткі пападае або па жыце ячмень ці авёс або па аўсе, ці ячмень ці жыта.

Калі, скажам, будзем сеяць так: жыта, бульбу, ячмень, прыпадае па ячмені ізноў жыта, або жыта, авес, канюшына жыта. Як бы мы ні камбінавалі, заўседы выйдзе або дзьве збажавіны па сабе, або легуміноза (лускавіна) і бульба. У першым выпадку ня добра расьце, ў другім ні гаспадарны зусім севазьмен. У Заходней Эўропе за падставу многагонные гаспадаркі прынята т. зв. порфольскае ці чатырохзьменная сыстэма. Тут ідуць за сабою гаспадарскія культуры ў такім парадку: озім, акапаніка (бульба або бурак), ярына, кармавіна. Як бачымо, гэта ўжо лепшы севазьмен. Калі будзем трымацца гэтае сыстэмы, ніколі не пройдзе па сабе два разы збажына. А гэта вельмі важна, бо кожная расьліна мае іншыя прэтэнсіі на корм (гной). Апрача таго, пры такой сыстэме гноімо раз у чатыры гады г. зв. поўнаю даўкаю, можам сеяць кармавіны, як канюшына, сэрадэля, люцэрка і інш. Пры трохгоннай сыстэме, калі па ячмені, ці аўсе ішла канюшына, дык бульба магла прыйсьці толькі на пяты год.

Усякаму ведама, калі бульбы доўга не бывае, дык поле вельмі зазельваецца а глеба дзячэе з прычыны горшае ўправы. У практыцы таксама робяцца адхіленьні і пры чатырохгоннай гаспадарцы. Прычынаю зьяўляецца рожніца рынковых цэнаў на паасобныя гаспадарскія прадукты. У большасьці, аднак, гэты парадак датрымліваецца. Каб лепш зразумець аснову чатырохзменнае гаспадаркі я дазволю сабе накідаць схэму, скажам дзесяцігоннае гаспадаркі, як яна выпадае ў практыцы.

Усё поле разьдзелімо на дзесяць часьцей (гонаў) і разлічымо сколькі гонаў чаго нам мае быць. Скажамо трое гонаў засеем жытам, трое бульбаю, і па адных — ячменям, аўсом, канюшынаю і гарохам. Наш севазьмен будзе выпадаць так:

першыя гоні	—жыта	шостыя гоні	—бульба
другія	„ —бульба	сёмыя	„ —авес
трэйція	„ —ячмень	восьмыя	„ —гарох
чацьвер.	„ —канюш.	дзявятыя	„ —жыта
пятыя	„ —жыта	дзесятыя	„ —бульба

Другім годам парадак пасунім аб адны гоні ў ніз г. зн. што на першыя гоны прыйдзе з дзесятых гонаў бульба, на другія з першых жыта, на трэйція з другіх бульба і г. д.

Бязумоўна кожны гаспадар зробіць сабе які захоча плян аднак заўсёды трэба памятаць, што збожа лепш расьце па бульбе, бо глеба ўгноена і лепш выраблена, а таксама па легумінозах, бо яны абагачваюць зямлю азотам (N).

Што датычыцца гнаеньня хлеўным гноем, дык найбольш практыкуецца гнаіць раз ў чатыры гады т. зв. поўнаю даўкаю ці раз ў два гады палавіннаю, скажамо ў нашым прыкладзе на другі год другія гоні, дзе бульба прыходзіць па сабе цераз год. Побач з хлеўным гноем мусім ўжываць і штучных ці т. зв. концэнтраваных гнаеў, як: чыльская салітра, супэрфасфат, вапна, каініт і інш. І нашым выпадку добра б было даць троха чыльскай салётры на жыта вясною, а на ячмень і авес вясною троху супэрфасфату і салётры, а под канюшыну і гарох вапны і супэрфасфату (толькі ня разам). Трэба адзначыць, што Заходняя Эўропа ўжываньнем штучных гнаеў значна павялічыла зборы з поля.

М. Жук.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву“.

Да нас пішуць.

Ліквідацыя сэрвітуту.

Апошнія дні ў в. Сашыцы. Селецкае вол. праводзіцца ліквідацыя сэрвітуту з абшарнікам п. Рэдзька. Гэная „ліквідацыя“—як яе называюць, маець на мэці адбіраць ад сялян іх уласную зямлю ды аддаваць абшарніку.

Прыехаў на гэную апэрацыю каморнік і ня гледзячы на пратэст сялян, што гэта ня сэрвітут, а іх уласнасць—ён згадзіўся не даяліць, але абыйсьці па граніцах гэтую зямлю усё-ж трэба... (бо ад 1 морга 12 залатых спагоняць з селяніна за гэты абход). Сяляне пратэстуюць і процiў гэтакага, даруй Божа... варьяцтва, бо-ж граніцы спорных кавалкаў зямлі, яны самі ведаюць добра і таксама ведаюць колькі ў кожным кавалку ёсьць маргоў. На гэта ёсьць-жа яшчэ і данныя. Але ці іх пратэстаў слухаюць?

Мусім прайсьці і годзі, а ты гатуй толькі грошы!!!

Полымя.

Няўжо-ж гэта культура.

(З Ваўкавыскага павету).

Усе мы памятаем, як польскія урады на выперадкі адзін перад другім сілаю пхалі (і цяпер пхаюць) нам польскую культуру цераз вайсковых і цывільных асаднікаў, вучцялёў, рознаго тыпу урадоўцаў, цераз гвалтам накіненых намінацыяй войтаў і г. д.

Цяперака варта хаця крыху зірнуць на працу гэтых польскіх „культуртрэгераў“:

Адзін асаднік наняўся малацiць да М. Караневскага з хут. Падлесьсе гм. Ізабэлін, украў бэлей як 40 пуд. жыта. Асаднікі (пабудаваўшыся каля лесу Казловікі (каля сэрвітутнай пашы в. Казэбкі) лавілі у тым-жа лесе кароў жых. тэй вёскі, якіх, у сенях прывязаўшы, выдойвалі ды ізноў заганялі ў лес. Асаднікі ня даюць супакою жабраніяю выпрашываючы апошні кусок хлеба у нашаго сялянства. Вучыцелька В. Л., будучы у Ельхоўчыне вышэй успомн. валасьці не заплаціўшы Дзьмітраму Бацачу за мяса, а М. Шчыглінскаму за кватраваньне... Уцякла. Наступнік яе К. Міштак ня заплаціўшы за прадукты М. Амшэю 8 зл., А. Антончыку 50 зл., А. Шчыглінскай 2 зл., М. Данік 6 зл., П. Казлу 5 зл., А. Валанцэю 25 зл., Шараю 100 зл. і гэдак бяз канца нахватаўшы так зьнік, што і сьледу неасталося. А нашы сяляне толькі і ахкаюць ды ня могуць сабе растлумачыць, ці гэта быў вучыцель, ці... спэцыяльна прысланы жулік, каб атуманіваць лёгкаверных сялян?

Калі яшчэ старая Ізабэлінская валасная рада выбрала з паміж сябе на войта сьведамага беларуса А. Грыневіча—старасты не зацьвердзіў; тое сама было з Юлькам Нарушом такжа радным і з Іванам Жылінскім солт. в. Каменіца. У канцы, калі застаўся войтам А. Семашко з в. Карэвічы, дык апошняго як „бальшавіка“ засудзілі на 4 гады цяжкаго вастрогу з пазбаўленьнем правоў. Праўда, апэляцыйным судом апраўдаўся, але пасьля вастрогу цяперака ходаецца са сьмерцю. Па вышэйпісаным, назначэньнем мазура вайсковаго асадніка войтам у нашай валасьці, выявілося поўны „samorząd“ у старасты. Ведама гэты „свой“ войт рабіў „сваё“: ня завераў подпісаў на дэкляраціях з жаданьням беларускае школы, агітаваў процi Беларусаў, ненавідзеў „tej hołoty“ беларускай, як сам выражаўся, а над якою панаваў гэтак „сумленна“ ды даіў. А што даіў, можа паслужыць доказам наступны факт: У пачатку чэрвеня с. г. сам п. войт прыбёг у зямлянку ўдавы М. Д. з в. Паўлоўшчына пазыку, якую апошняя мела шчасьце дастаць з Паньствовага банку у суме 724 зл. 25 гр. на—адбудову эгарэўшых у 1915 г. ад вайны будынкаў. З гэтых 724 зл. 25 гр. аддаў толькі 400, а дзякуючы няпісьменнасьці М. Д., атрымаў падпіску на ўсе 724 зл. 25 гр. Асобы стаячыя блізка ўраду гміннаго кажуць, што гэтакіх выпадкаў вельмі многа, але пакуль-што выкрыўся толькі адзін. Чым гэта скончыцца—ня ведама, хіба нічым, бо крук круку вока ня выдзяўбе—кажуць Палякі. За тое толькі што наша сялянства беларускае, цярпіць зьдзек, усялякія рэпрэсіі, прыпісываючы яму і камунізм і бальшавізм і процідзяржаўнасьць і ўсялякае замахоўства, польскія ўлады пакуюць у вастрогі, а як сваё родныя то што-б не зрабілі на „Крэсах“, Беларусам абходзіцца ўсенька добра...

Дык мы пытаемся: няўжо-ж гэта тая „высока польска культура“, аб якой так соладка пяюць усе Палякі і, якую сілаю накідаюць нам Беларусам? Калі так, дык паночкі, ня толькі ня толькі ня трэба яе у нас пашыраць і нам бо сьвяціць, але трэба яе нават там скуль яна выйшла, нішчыць і тушыць. Ведаеце, што гэтакай культурай, няма што хваліцца.!

Гончык.

Беларуская вечарына.

(Лаварышкі, Віленска-Троцкага пав.).

Нядаўна, стараньнем Б. І. Г. і К. у Адамчаках, была наладжана вечарына ў м. Лаварышках. Адыграна было: „Выбары старшыні“ і „Чорт і Баба“; у ролі артыстаў выступала адамчуцкая моладзь, каторая са сваіх заданьняў вывязалася досіць добра. Ня гледзячы на тое, што ня было ніякага фэсту, людзей сабралося поўнае памешканьне (гумно), кожны быў задаволены, а ініцыятараў вечарыны прасілі, каб такія вечарыны былі ладжаны часьцей. Агулам кажучы, беларуская вечарына зрабіла вельмі мілае ўражаньне на прысутных. Вечарына прайшла спакойна, бо ані ваднаго чалавека ня было п'янага, а так-жа ня было ніякай бойкі, як гэта звычайна дзеялася, калі былі польскія прадстаўленьні.

Мусім яшчэ адзначыць, што камандант лаварыскага пастарунку забараніў пяяць беларускія народныя песьні, як нецэнзурныя, ды апрача таго, чачка скампраміітаваных шпікаў, бачачы найлепшы лад і спакой, стараліся выклікаць авантуру, але-ж на'т і гэта ім не ўдалося.

Было-б вельмі пажадана, каб апрача адамчуцкай моладзі бралі актыўны ўдзел у прадстаўленьнях моладзь другіх вёсак, як: Няверышак, Лаварышак, Фэрмы і інш.

На наступны раз адамчуцкая моладзь будзе ставіць: „Паўлінка“ і „Мікітаў лапаць“.

Памажы вам Божа, у працы на карысьць нашага народу!

Стары Франук.

Друкарская памылка.

У № 65 „Сял. Нівы“ ў артыкуле „Няроўнае змаганьне“ на 1-ай старонцы, 10-ты радок знізу, абмылкова надрукавана слова „чыру“, а трэба „чаму“.

На другой старонцы, у арт. „Праваслаўная царква ў Расеі“ 4-ты радок знізу, абм. надр. „ўхіліцца да закону“, а трэба „ўхіліцца ад закону“.

У арт. „Асьвета патрэбна ўсім“ на другой шпальце, 6-ты радок знізу абм. надр. „навварства“, а трэба „наватарства“.

Рэдактар і выдавец А. Герасімчук.

Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.